

**STICHTING
MENNO VAN COEHOORN**

JAARVERSLAG

OVER

1965

STICHTING MENNO VAN COEHOORN

opgericht 18 april 1932

Beschermheer: Z.K.H. Bernhard Prins der
Nederlanden

Erelid: W.H. Schukking

J A A R V E R S L A G

o v e r

1 9 6 5

De Stichting, genoemd naar Neerlands grote vestingbouwmeester, MENNO, baron VAN COEHOORN (1641-1704), directeur-generaal der fortificaties onder Koning-Stadhouder WILLEM III, stelt zich ten doel:

'De instandhouding te bevorderen van oude, buiten gebruik gestelde, vestingwerken in Nederland, als gedenktekenen van Geschiedenis en Kunst en als Natuurmonumenten, zodoende bij te dragen tot het bewaren van zinrijke overblijfselen en eerbiedwaardige tradities uit ons nationaal verleden en tevens in het Nederlandse Volk de zin voor kunst- en natuurschoon te ontwikkelen en te bewaren'.

(Art. 2 der Statuten)

A wise Nation preserves
its records.....
(Jozeph Howe)

De publieke opinie is het aambeeld, de Stichting Menno van Coehoorn de hamer, welke onafgebroken moet doorgaan met kloppen, om het Nederlandse Volk ervan te overtuigen, dat het noodzakelijk is, zoals artikel 2 van haar Statuten dat zegt: "DE ZINRIJKE OVERBLIJFSELEN EN EERBIEDWAARDIGE TRADITIEN UIT ONS NATIONAAL VERLEDEN TE BEWAREN".

"Verstandig is een volk", zo zei eens Howe, een bekende journalist en Canadese staatsman uit Nova Scotia, "dat zijn erfenis uit het verleden aanvaardt, bewaart en zonodig herstelt, opdat het zijn jeugd kan laten zien hoe het voorgeslacht slechts door veel moeite en strijd heeft kunnen bouwen aan de Staat van thans, waarin ook straks weer hun kinderen zullen kunnen leven en gelukkig zijn".

In de Nieuwe Wereld heeft men dit uitmuntend begrepen en in praktijk gebracht, hetgeen onze secretaris, tijdens zijn langdurig verblijf in Canada en vele reizen in de Verenigde Staten, gedurende het verslagjaar, evenals in 1963, wederom heeft getroffen (zie ook Jaarverslag over 1963, blz. 3, 36-44 en afbn. I-IV).

Door Noord Amerika reizende, zowel in de Verenigde Staten als in Canada, treft men langs de verkeerswegen een bonte rij, naar onze begrippen wat al te veel, schreeuwende en het mooie landschap ontsierende, reclameborden aan.

Een bepaald soort echter, door heel het land van dezelfde vorm en kleur, vraagt wel bijzonder de aandacht. Het zijn de aanwijzingsborden van de "National Parks Branch" van het "Department of National Resources".

Dit is het kenmerk van een historisch be-

langrijk gebied of het naderen van zulk een plaats, wordt de toerist door deze borden hiervan op de hoogte gebracht. Zo leest men: "U komt in het historisch gebied Huron" - of - "Stoney Creek Battlefield Area" - of - "Battlefield Gettysburg Area" - of - Na 2 miles links Fort View".

En al geeft slechts een eenvoudige aardhoop of opgegraven fundament van een v.m. gebouw, de plaats aan waar in vroeger jaren een bekend fort heeft gelegen, toch wordt dit door een duidelijk leesbare aanduiding bekend gemaakt. Zo houdt men daar levend de herinnering aan tijden van ontbering en strijd die een verdere nationale ontwikkeling hebben mogelijk gemaakt. Maar, men heeft er ook geld en inspanning voor over om de historische monumenten, in een zodanige staat te brengen en te onderhouden, dat het publiek het er de kosten voor over heeft om er kennis mee te maken. Zo is men in de omgeving van Midland, Ontario-Canada, thans doende het Fort. St. Marie I, een oude Missiepost van de Jezuiten Fathers uit de jaren 1640-'49 te restaureren, welk werk de Staat Canada 1.000.000 dollars zal kosten. Wanneer in 1967 de werkzaamheden zullen zijn voltooid, zal Canada een belangrijk historisch object rijker zijn, waarop het met recht trots zal kunnen zijn. Het is wel opmerkelijk hoe men in deze, toch wel harde en zakelijke maatschappij, zulk een open oog heeft voor de historische waarden, maar daarnaast ook de belichaming van deze waarden, zijn monumenten, op een commerciële wijze weet te exploiteren. Zo gaan daar "Cultuur en Recreatie" hand in hand; ons volk, met zijn veel oudere monumenten op velerlei gebied, ten voorbeeld. Inmiddels ging Menno van Coehoorn, ook in 1965 voort met hameren, en nog eens hameren, op hetzelfde aambeeld, in de hoop dat haar roepstem eens "alom in het land wordt verstaan".

Het Fort van St. Marie I, een oude Missiepost van de Jezuiten Fathers uit de jaren 1640-'49 te restaureren, welk werk de Staat Canada 1.000.000 dollars zal kosten.

moest worden verricht, werd het dagelijks bestuur o.a. mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Rijk, de Provincie Noord Brabant, vele Gemeenten, de Donateurs en de Begunstigers.

Echter niet minder door de vruchtdragende samenwerking met verschillende officiële instanties, zoals het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, de Rijksgebouwendienst, Staatsbosbeheer, de Dienst der Domeinen e.a., alsmede door de voorlichting van de eigen correspondenten.

Voor alle medewerking, welke wij van hen mochten ontvangen, betuigen wij bij het uitbrengen van dit jaarverslag, gaarne onze dank.

B E S T U R E N

HOOFDBESTUUR

Aan de beschermheer van de Stichting, Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden, werd een exemplaar van het jaarverslag 1964 aangeboden, waarvoor namens Z.K.H. een dankbetuiging werd ontvangen.

In dit verslagjaar hadden in het Hoofdbestuur van de Stichting de volgende mutaties plaats. De heer Ch.C. van der Vlis aanvaardde zijn benoeming tot ondervoorzitter en nam in deze functie de plaatsen over van de heer J.J. de Wolf in het Hoofdbestuur en het Dagelijksbestuur.

De afgevaardigde in het Hoofdbestuur namens de Alg. Ned. Toeristenbond A.N.W.B., de heer A.G.M. Boost te 's-Gravenhage, ging in de loop van het jaar met pensioen en werd opgevolgd door de heer J.D. Backer, die zich tevens direct op gaf als begunstiger van de Stichting.

De laatste jaarvergadering van de Stichting meende het nuttig en nodig het getal bestuursleden uit te breiden met een afgevaardigde uit de kring van de vereniging van Nederlands Gemeenten.

De Directeur van deze vereniging, de heer mr. H.E. Pfaff te Bloemendaal, werd hiertoe aangezocht en bereid gevonden, na zijn benoeming door de jaarvergadering, in ons Hoofdbestuur zitting te nemen.

Aan het eind van het jaar bereikte ons de treurige mededeling dat op 29 december te 's-Gravenhage was overleden, de ook in onze kring om zijn historische adviezen zo hooggewaardeerde dr. J.W. Wijn. De overledene was lid van het Hoofdbestuur en de Studiecommissie.

Een Naam- en Adreslijst van de leden van het Hoofdbestuur, is als bijlage I in dit jaarverslag opgenomen.

DAGELIJKS BESTUUR

Op regelmatige tijden kwam het Dagelijks bestuur in vergadering bijeen in de middag van de laatste vrijdag van iedere maand.

Door de welwillende beschikbaarstelling door de Directeur Generaal van de Rijksgebouwendienst konden deze vergaderingen plaatsvinden in een voor dit doel gereedgemaakte ruimte (Kamer S.7.) in het gebouw van deze Rijksdienst, aan de Pres. Kennedylaan 7 te 's-Gravenhage.

Tijdens een langdurige afwezigheid van de secretaris in Canada en Noord-Amerika, werden diens werkzaamheden waargenomen door de voorzitter en de penningmeester. Door zijn terugkomst in het eind van het jaar was het hem echter weer mogelijk zorg te dragen voor het samenstellen van het jaarverslag over 1965.

STUDIE-COMMISSIE

De samenstelling was:

Voorzitter: W.H. Schukking te 's-Gravenhage

Secretaris: C.A. de Bruijn te Oegstgeest

Leden : dr. J. Belonje te Alkmaar

A.H. Mohr te Ede

L.J. Spanjaerdts Speckman te

's-Gravenhage

Hoewel het deel ZUID HOLLAND van de uitgave "Atlas van historische vestingwerken in Nederland" zijn voltooiing nadert, was het helaas in 1965 nog niet mogelijk tot afdrucken te komen.

De kunsthistorische inventarisatie door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (Monumentenlijst) deed ook in het afgelopen jaar weer een beroep op de Studiecommissie, voor wat aangaat de daarbij betrokken voormalige vestingwerken.

De Studiecommissie bestudeerde de door de

voorzag deze van de nodige aantekeningen en diende, overeenkomstig de resultaten van haar onderzoek Monumentenzorg van advies.

Een kort woord willen wij wijden aan de nagedachtenis van de op 29 december 1965 te 's-Gravenhage overleden heer dr. J.W. Wijn. Geboren in 1891, werd hij op 28 juli 1914 benoemd tot 2de Luitenant der Artillerie en doorliep de subalterne rangen als Officier-waarnemer bij de Militaire Luchtvaart. Zijn belangstelling ging vooral uit naar de studie der Krijgswetenschappen, welke studie in het jaar 1934 werd bekroond met zijn promotie aan de Rijks Universiteit te UTRECHT op het proefschrift "Het Krijgswezen in den Tijd van Prins Maurits". Verschillende publicaties verschenen van zijn hand. Om slechts enkele te noemen: "Onder het Vaandel" in de bundel "De Tachtigjarige Oorlog", Amst. 1942; "Het beleg van Haarlem" Amst. 1942 en niet te vergeten zijn bewerking van de laatst verschenen delen van "Het Staatse Leger".

Sedert het jaar 1938 was de heer Wijn lid van de Studiecommissie en vanaf het jaar 1950 lid van het Hoofdbestuur van de Stichting.

JAARVERGADERING VAN HET HOOFDBESTUUR

Op woensdag 12 mei werd, in de vergaderzaal van de Rijksgebouwendienst aan de Pres.

Kennedylaan te 's-Gravenhage, de jaarlijkse vergadering van het Hoofdbestuur gehouden.

Aanwezig waren, inclusief het Dagelijksbestuur, 16 leden, terwijl 11 leden bericht van verhindering hadden gezonden.

Door een ongelukkige samenloop van omstandigheden konden de Gooise bestuursleden niet aanwezig zijn; op dezelfde tijd n.l. werd te Naarden de jaarvergadering van de "Stichting Vrienden van de Vesting Naarden" gehouden.

Uit de notulen van de gehouden jaarvergadering kan het volgende worden gereleveerd.

Aangezien de secretaris in het buitenland ver-
toeft, geeft de voorzitter een korte toelich-
ting op het jaarverslag 1964. Uiteraard is
hierin het meest verheugende bericht de mede-
deling, dat met de restauratie van de vesting-
werken te Naarden een aanvang is gemaakt.
Helaas kan nog niet hetzelfde gezegd worden
ten aanzien van die van Heusden; hier dient
allereerst het Kroondomein "uitgekocht" te
worden alvorens de vestingresten naar het
Ministerie van CuReMa kunnen overgaan.

Met betrekking tot Willemstad, deelt de voor-
zitter mede, dat bij de Dienst der Domeinen
geen bezwaar bestaat tegen de verlenging van
de Erfpacht aan de "Stichting Menno van Coe-
hoorn"; deze kwestie moet evenwel ten Depar-
tamente nog vele instanties passeren. De
Burgemeester brengt gaarne hulde aan de Stich-
ting voor de goede zorgen waarmede zij Willem-
stad omringt. Ten aanzien van de aanvraag om
huisvesting van de Padvindersonorganisatie ter
plaatse, in bastion VII, zou de heer Bouman
wel op enige spoed willen aandringen daar
deze zaak te lang stagneert.

Met de restauratie van de Hoge Fronten te
Maastricht is ook in 1964 nog geen aanvang
gemaakt. Dat het gemeentebestuur aan de mid-
deleeuwse fragmenten van de vestingwerken
meer aandacht zou schenken dan b.v. aan de
Hoge Fronten acht de heer Hotke ongegrond.
Jaarlijks is een bedrag voor de restauraties
te Maastricht uitgetrokken, maar de meest
urgente moeten voorrang hebben. Thans is her-
stel van het bastion Waldeck aan de orde omdat
de toestand aldaar gevaarlijk wordt.

Na nog enkele opmerkingen over de toekomstige
bestemming van het Fort Kudelstaart, aan de
noord-oostzijde van de Westeinderplas, als
mil. watersportcentrum, wordt het jaarverslag
goedgekeurd.

Uit de toelichting door de penningmeester on

de financiële status van de Stichting, blijkt dat de lasten van het object Willemstad tot bijna f 10.000 zijn gestegen. Het is dus noodzakelijk dat de overheids-subsidie wordt verhoogd. Het Dagelijks bestuur heeft de Minister reeds verzocht het subsidie op f 9.000 te willen brengen.

De beplanting van de wallen zal moeten worden gesaneerd, waarmede ook hoge kosten zullen gemeoid zijn. De vraag rijst of voor deze herbepanting niet een afzonderlijke subsidie zal kunnen worden verkregen.

Uit de vergadering kwam de suggestie hiervoor een beroep te doen op de "incoret-pot" van het Departement van Economische Zaken, een fonds waaruit voor de recreatie belangrijke werken worden gesubsidieerd.

Nadat door de financiële contrôlecommissie, bij monde van de heer ir. W. Weezeman, een "accord" verklaring was afgelegd, besloot de vergadering het Dagelijks bestuur décharge te verlenen over het in het jaar 1964 gevoerde beheer.

De aan de beurt van aftreden zijnde leden van Hoofd- en Dagelijks bestuur werden vervolgens opnieuw benoemd.

Bij de rondvraag kwamen enige belangrijke zaken aan de orde. Zo werd ten aanzien van de contributie bepaald dat vanaf 1 januari 1966 de minimum-heffing zal worden gesteld op f 5,- per jaar. Ook de propaganda-mogelijkheden kwamen aan de orde. Getracht zal worden o.a. via de "Toeristenkampioen" meerdere bekendheid aan het doel en streven van de Stichting te geven.

In verband met werving van Begunstigers (en ook Donateurs) zal het samenstellen van een eenvoudig propaganda-foldertje aanbeveling verdienen.

Ook een betere "bewegwijzing" naar vestingmonumenten (Willemstad enz.) werd bepleit.

FINANCIËEL OVERZICHT

	<u>LASTEN</u>	<u>BATEN</u>
Contributie		2173.50
Interest		926.76
Willemstad	17351.86	1312.50
Subsidie v.h. Rijk		7000.--
Atlas	1.05	135.50
Bijdragen derden	35.--	
Secretariaat	188.98	
Diversen	512.35	
Nadelig saldo		<u>6540.98</u>
	<u>18089.24</u>	<u>18089.24</u>

CORRESPONDENTEN

In het begin van het jaar is overleden onze correspondent voor Bommelerwaard, Land van Altena en Land van Heusden, de heer H. Voogd te Rijswijk (N.B.).

De heer R.J.G.M. van Hasselt te Roosendaal was zo vriendelijk op ons verzoek dit vacant geworden correspondentschap over te nemen, zodat zijn rayon thans omvat, de gehele provincie Noord Brabant, behalve de vesting Willemstad. Een groot gebied voorwaar. Wellicht zou het mogelijk zijn in de toekomst dit gebied te verdelen in een oostelijk en westelijk deel. Gaarne zullen wij hiervoor vrijwilligers noteren.

Als nieuwe correspondent mochten wij aantrekken de heer J. Kok, Archivaris van de gemeente Brielle, die zo bereidwillig was het rayon Voorne-Putten met de vestingen Brielle en Hellevoetsluis voor zijn rekening te nemen. Wij heten genoemde heer hartelijk welkom in de rij van onze medewerkers.

Alle correspondenten die in het afgelopen jaar aan het Dagelijks bestuur weer de nodige waardevolle inlichtingen hebben verstrekt, worden hiervoor gaarne dank gebracht.

Veelzijdig vooral was de taak van de correspondent voor de vesting Willemstad, de heer W. Maris. Een bijzonder woord van dank aan hem is dan ook zeker hier op zijn plaats. Moge hem de gezondheid gegeven worden dit voor onze Stichting zo belangrijke werk nog vele jaren te kunnen doen.

EXCURSIE 12 JUNI 1965

De excursie was dit jaar voorbereid in samenwerking met de Simon Stevinstichting, en gericht op de vesting Hulst en de aangrenzende Linie.

De excursie viel op één der betrekkelijk weinige warme en droge dagen, die de zomer heeft geteld; eerst tegen het einde betrok de lucht weer.

Het aantal deelnemers bedroeg van de zijde van onze stichting 58, van de zijde van de Simon Stevinstichting 11 personen.

Het punt van samenkomst was de Grote Markt te Hulst. Het gemeentebestuur had ons uitgenodigd het historische Raadhuis, gebouwd door een Keldermans, te bezoeken. Daar gaf wethouder P.J. Brand ons een uiteenzetting over de geschiedenis van Hulst e.o.

Daarna werd onder leiding van de heer Brand een wandeling gemaakt langs het grootste deel van de stadswallen.

Daarbij werd bijzondere aandacht geschonken aan de merkwaardige, en gelukkig omvangrijke restanten van de Oude Dobbele Poort, van 1506 e.v.j. Onder deze poort door konden schepen de stad binnenvaren; langs twee wegen kreeg het wegverkeer toegang. Bij het beleg van 1596 had de poort zwaar te lijden. In 1618 tot 1621 legden de Spanjaarden de huidige wallen aan. Daarbij werden de restanten van de Oude Dobbele Poort onder een grondlichaam bedolven. In en na 1957 werden de restanten weder aan het licht gebracht en zoveel doenlijk geres-

Het aan het licht brengen van de restanten en de restauratie daarvan hebben een imposant geheel opgeleverd, dat de heer Brand, die het initiatief had genomen, grote voldoening zal hebben gegeven.

Na de lunch, genoten in Hotel het Bonte Hert, werd het westelijk deel van de Linie, met het fort Moerschans, bezocht. De Moerschans was oorspronkelijk een vierkant, gebastioneerd werk. Later is de z-o helft aan weerszijden aan de Linie aangesloten, en werd het n-w deel van de schans, dat achter de Liniewal uitstak, genivelleerd.

Vervolgens werden de plaatsen, waar vroeger het fort de Rape en de Grote en de Kleine Kijkuit hebben gelegen, bezichtigd. Tenslotte werd het fort Zandberg van de buitenzijde gezien. Hier sloot destijds de Linie aan op de thans ingepolderde delen van het tijdens de 80-jarige oorlog Verdronken Land van Saaf-tinge.

Van de Linie c.a. heeft men in z-o richting een wijd uitzicht over een gebied, dat tijdens de 80-jarige oorlog lange tijd "drijvende" is gelaten. Aan de overzijde, in het Land van Waas, lag ter hoogte van de huidige landsgrens, een contra-linie met de forten Bedmar, Spinola en Verboom (Kioldrecht).

CONTACTEN, PROPAGANDA ENZ.

De heren Jhr. ir. Six van Wimmenum en C.A. de Bruijn hebben zitting in het Bestuur van de Stichting Vrienden van de Vesting Naarden. Het lid van het Hoofdbestuur J.J. de Wolf vertegenwoordigt de Stichting Menno van Coehoorn in de Stichting Recreatie. Hierdoor bestaat een doorlopend contact met deze organisaties.

Op 18 februari werd onder leiding van de Dienst der Domeinen een vergadering gehouden van de commissie "Bestudering af te stoten wettelijke werken door het Ministerie van

Defensie". Aan deze commissie, bestaande uit afgevaardigden van het Min. O.K.W., Min. van Defensie, Monumentenzorg en het Nationale Plan werd op een desbetreffende vraag door het dagelijks bestuur geadviseerd, niet aan te dringen op het behoud van de Stelling bij Vijfhuizen, het Fort Marken-Binnen, het Werk te Vreeswijk en de Batterij aan de Noorder Lekdijk. Ten aanzien van alle andere (20) in discussie zijnde objecten, werd, wegens de historische waarde welke aan deze v.m. vestingwerken moet worden toegekend, voorgesteld, deze zoveel mogelijk aan de recreatie dienstbaar te maken.

Het werk van de Belgische zuster-organisatie, de Simon Stevinstichting, kwam in het afgelopen jaar tot meerdere activiteit. Een bestuur werd benoemd waarin de generaal G.v.Cools de voorzittersplaats heeft ingenomen en de oud-majoor der Genie, ir. C. de Schrijver voor het secretariaat werd aangewezen. Door onderling overleg werd besloten dat beide Stichtingen wederzijds elkaars Donateurs zouden zijn.

Op verzoek van de Belgische vrienden heeft onze voorzitter op 28 mei te Antwerpen voor een aandachtig gehoor een causerie gehouden over doel, streven en werkwijze van de Nederlandse Stichting.

De gezamenlijke excursie naar Hulst, waaraan door 11 leden van de Simon Stevinstichting werd deelgenomen, was voor het België-Holland contact een groot succes. Later volgde nog een excursie naar Luik, waaraan ook enkele van onze begunstigers deel namen; zeven in getal.

Verder werden over en weer vestingbouwkundige gegevens uitgewisseld. Vooral de heer dr. H.M. le Page uit Mechelen, die ook begunstiger van onze Stichting is, maakte zich verdienstelijk door, onder bijvoeging van hierop betrekking hebbende foto's, aan ons te rapporteren

in ons Zeeuws-Vlaanderen.

Op initiatief van de Bond Heemschut heeft op 27 maart in het Rijksmuseum te Amsterdam een vergadering plaats gevonden, waartoe ook onze Stichting was uitgenodigd. Doel van deze bijeenkomst was, door samenwerking met een aantal gelijkgezinde organisaties, te komen tot de oprichting van een overkoepelende commissie, die zal streven naar het verkrijgen van zendtijd voor de televisie, teneinde het kijkend publiek op de hoogte te brengen van het werk van de deelnemende verenigingen, stichtingen e.d. Enige tijd later werd nogmaals een bijeenkomst gehouden waarin besloten werd, het onderwerp eerst nog eens uitvoerig in de besturen van de eventueel deelnemende organisaties aan een onderzoek te onderwerpen.

Tevens heeft de Bond Heemschut het voornemen in de maand september 1966 een cursus te organiseren over monumentenzorg, speciaal bestemd voor deelnemers uit het Groot Nederlandse taalgebied (Zuid Afrika - Vlaanderen - Nederland). Er is hierbij ook een plaats ingeruimd voor de historische vestingwerken. De heer W.H. Schukking zal hierbij een inleiding houden, terwijl de heer C.A. de Bruijn daarna, tijdens een naar de vesting Naarden te organiseren excursie ter plaatse toelichtingen zal geven.

DONATEURS

Het aantal donateurs werd uitgebreid met:

Gemeente Zwolle.

Stichting V.V.V. HEUSDEN en Omstreken.

Simon Stevin Stichting (België).

BEGUNSTIGERS

Aanmeldingen:

H. Goulooze te Willemstad

G. Koppert te Utrecht

Jhr. A. van der Goes te Heerde

Jhr. mr. C.C. van Valkenburg te Aerdenhout

G.N. Kruisheer te Bunnik

C.A.O. Baron van Schimmelpenninck van der
Oye te Ellecom

dr. H. de Groot te Holten

Mevr. T.E.Th. Erb te Blaricum

S.H. Hoogterp te 's-Gravenhage

N. Heyligenberg te Reewijk

ir. H.L. Swart te 's-Gravenhage

J.D. Backer te Wassenaar.

AFSCHRIJVINGEN

wegens bedanken enz.:

G. Haitzma Mulier te Zeist

G.A. Meijer te 's-Gravenhage

A. Crena de Jongh te Dordrecht

A.W. van Andel te Rotterdam

Mej. M.H.A. van der Laar te Maastricht

W.B. Buma te Aerdenhout.

wegens overlijden:

H. Voogd te Rijswijk (N.B.)

E. Tissot te Wassenaar

J. Zwart te Breda

H.T.J.M. Lohmeyer te 's-Gravenhage

J.P.Th. Makkink te 's-Gravenhage

dr. J.W. Wijn te 's-Gravenhage.

RECAPITULATIE

	Donateurs	Begunstigers
Aanmeldingen	3	12
Afgevoerd	-	12
Aanwinst	3	--

ONTVANGEN JAARVERSLAGEN

De Stichting "De Hollandsche Molen"
Stichting Recreatie
Kastelenstichting
Stichting "OUD DRENTHE"
Alg. Ned. Ver. V.V.V.
Stichting Historische Boerderij-onderzoek
Provinciaal Genootschap Noord-Brabant
Staatsbosbeheer
Kon. Nederlandse Heide Maatschappij
Archivaris der Gemeente Breda
Vereniging "Hendrick de Keyser"
Stichting Vrienden van de Vesting NAARDEN
Ned. Leger- en Wapenmuseum
Ned. Cultuurhistorisch Instituut-Pretoria
Sectie Krijgsgeschiedenis en Ceremonieel
Oudheidkundige Kring "De Oranjeboom" Breda.

ONTVANGEN PERIODIEKEN

Bulletin en Nieuws Bulletin van de KNOB
Ons Leger van de KNV "Ons Leger"
Maasgouw van het Linb. Gen. te Maastricht
Heemschut van de Bond Heemschut
Brabantia van het Prov. Gen. in Noord Bra-
bant
Natuur en Landschap van de Contact Commis-
sie.

SCHENKINGEN

werden ontvangen van:

1. W.H. Schukking te 's-Gravenhage,
"Simon Stevin", dl. IV, "The Art of War"
bewerkt door de schenker.
2. dr. H.M. le Page te Mechelen (België),
Foto's van de omwalling van Antwerpen
1859, Retranchement, Philippine en Mau-
ritsfort.
3. L.J. Spanjaerdt Speckman te 's-Gravenhage,

torische bijdragen van P.J. Brand, drs.
L.G.J. Lockefeer en A.L.S. Lockefeer.

4. Gemeente Heusden,
"Heusden", stad aan de Maas.
5. Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Voor-
burg, Foto's en tekeningen betreffende te
Grave gevonden resten der oude vesting-
werken.
6. Familie wijlen Gen. H.T.J.M. Lohmeijer te
's-Gravenhage,
 - a. G. Fabius, "Het v.m. Kasteel van Breda";
 - b. Kaarten van de v.m. Stellingen Amster-
dam, Den Helder, N.H. Waterlinie en
Grebbeinie;
 - c. 3 schoolvoorbeelden van forten;
 - d. Ex. Atlas Hist. Vestingwerken deel I.
7. ir. C. de Schrijver te Antwerpen,
"Het Ingenieursblad" 1-1-1966, waarin het
artikel van de schenker: "De omwalling
rond Antwerpen van 1859".
8. J. Rotteveel te Rotterdam,
Boekjes over Rothenburg - Dinkelsbühl en
afbeeldingen van poorten van v.m. Zuid-
Duitse vestingstadjes.
9. mr. M.G.L. van Schouwenburg te Zwolle,
 - a. Drukwerkjes over Fredericia in Jutland;
 - b. Foto's van delen der oude stadsmuren te
Zwolle.
10. mr. R. Hotke te 's-Gravenhage,
"De vestingwerken van Casciar (Portugal)
11. Simon Stevin Stichting, België,
 - a. "De versterkte Stelling van Luik".
 - b. Versterkte Stelling Antwerpen 1914.
 - c. P.t' Seyen, Antwerpen, Fort 4 uit de
binnengordel van de stelling.
12. jhr. ir. J.W. Storm van 's Gravesande te
Arnhem,
Jaarv. "Oud Drenthe" 1935-'36-'37.

13. Limburgs Geschiedkundig en Oudheidkundig Genootschap te Maastricht,
"Publication", dl. XCVIII-XCIX, 1962-'63.
14. A.N.W.B. te 's-Gravenhage,
 - a. "Vuil bedreigt ons welzijn";
 - b. "Strand en duinrecreatie";
 - c. "Verkeerstechniek".
15. L.J. Morreau te Maastricht,
Foto's van delen der v.m. vestingwerken.
16. Sectie Krijgsgeschiedenis en Ceremonieel te 's-Gravenhage,
"Het Staatse Leger", dl. VIII-III, 1964,
bewerkt door dr. J.W. Wijn.

MEDEDELINGEN OVER HISTORISCHE VESTINGWERKEN

F R I E S L A N D

DOKKUM

Door het Gemeentebestuur is medegedeeld dat tegen de in 1963 door de Kon. Ned. Heidemij. uitgewerkte plannen voor de aanleg van wandelpaden onder langs de wallen, bezwaren werden gemaakt, die het Gemeentebestuur wel kan delen.

Nu is een gewijzigd plan opgezet, dat beoogt het herstel van de Aitzema-dwinger, het herstel van de dwinger bij de v.m. gasfabriek, het aanleggen van wandelpaden langs de andere dingers en het maken van een oeverbescherming aan de voet van de wallen.

Het dagelijks bestuur ging accoord met de nieuwe opzet en zal, wanneer de plannen iets meer zullen zijn uitgewerkt, nader ter plaatse gaan bespreken.

LEEWARDEN

Mede, dankzij een door de Bond Heemschut ingediend bezwaarschrift, heeft het gemeentebestuur afgezien van de demping van de oostelijke stadsgracht. In plaats daarvan zou de zuidelijke gracht en de Willemskade worden drooggelegd. Ook dit plan is door de Raad verworpen. Gelukkig is het dus vrijwel zeker dat de voormalige vestinggrachten van Leeuwarden onaangetast zullen blijven.

Een dreigement vormt nog het plan om een weg aan te leggen die nabij de Pier Pandertempel de v.m. stadswal zal moeten doorsnijden. Er worden pogingen aangewend om dit te voorkomen.

G R O N I N G E N

BOURTANGE

Volgens een courantenbericht zou het gemeentebestuur van Vlagtwedde hebben besloten de binnen de grenzen van deze gemeente liggende v.m. vesting Bourtange, zoveel mogelijk te reconstrueren. Blijkens mededeling van onze correspondent, dr. G. Overdiep, streeft het gemeentebestuur er naar om de plaats Bourtange op de in wording zijnde Monumentenlijst te zien aangewezen tot beschermd dorpsgezicht. Eventuele plannen voor reconstructie van de v.m. vestingwerken moeten echter nog verder ontwikkeld worden.

O V E R I J S S E L

ZWARTSLUIS

Toen het gemeentebestuur het plan maakte om de laatste resten van de historische vestingwerken van de stad, een stuk gracht, te dempen, kwam hiertegen van de zijde der bevolking een krachtig verzet.

Hoewel het dagelijks bestuur dit gedeelte gracht, vestingbouwkundig van weinig belang acht, meende het toch de aandacht van de Bond Heemschut op een en ander te moeten vestigen. De ondervoorzitter, de heer Van der Vlis, stelde ter plaatse een onderzoek in naar de toestand van deze gracht, met aanliggende resten van bastions en rapporteerde hierover in de vergadering van het dagelijks bestuur. Ter zake heeft de Bond Heemschut een adres aan het gemeentebestuur gericht.

OLDENZAAL

Deze, reeds in de tiende eeuw bekend zijnde, en in het jaar 1222 "goed versterckt" genoemde v.m. vesting, had in de middeleeuwen een vrijwel ronde ringmuur met torens en grachten

Lauwrencrans" nog aanwezig waren toen de vesting reeds was voorzien van 6 bastions, volgens het Oud. Ned. Systeem. (Zie: Atlas IIa, 4-5). Bij de bouw van het nieuwe stadhuis werden in de bouwput sporen gevonden van een ringvormige gracht, zo meldde het Nieuws Bulletin van de K.N.O.B.

G E L D E R L A N D

CUD ST. ANDRIES (FORT)

Van het Provinciaal Bestuur van Gelderland werd bericht ontvangen aangaande de beslissing van de Kroon, inzake het afgraven van de contrescarp van dit v.m. vestingwerk. Aan de eigenaresse, Mevrouw Van de Wall Bake is hierbij toestemming verleend tot het slechten van de vrijwel enige resten van deze voormaals zeer belangrijke schans. Hoewel Gedeputeerde Staten van Gelderland voor het behoud hebben geijverd, zal de ontgronding thans helaas doorgang kunnen vinden. Met spijt werd van deze beslissing van de Kroon kennis genomen.

DOESBURG

Na inzage van de tekening, heeft het dagelijks bestuur zich accoord verklaard met de daarop geprojecteerde doorbraak van de Lage Linie naar de nieuwe stadswijk De Ooi. Aan Monumentenzorg werd daarom geadviseerd geen bezwaar te maken tegen de verkoop van een strook grond ter plaatse, door de Dienst der Domeinen aan de gemeente Doesburg, ten einde genoemde doorbraak te kunnen doen uitvoeren.

LOEVESTEIN (FORT)

Het op de wallen van Loevestein staand geboomte is voor het grootste gedeelte geveld en zal door herbepplanting weer in de oude toestand worden hersteld. Helaas is het dagelijks bestuur bij het opmaken van het herbe-

echter worden dat het Staatsbosbeheer met gevoel voor de historische ontwikkeling van het fort, dit plan heeft opgesteld.

GROENLO

Medewerking werd verleend om toestemming te verkrijgen tot publicatie van een luchtfoto van de resten der v.m. vestingwerken van de stad, ten behoeve van een publicatiedienst ter plaatse.

ZALTBOMMEL

Naar aanleiding van een klacht over de vervuiling der v.m. vestinggrachten, welke zeer ondiep en met modder gevuld heten te zijn, werd door het dagelijks bestuur ter plaatse een onderzoek ingesteld.

Het gemeentebestuur had een plan voor het plaatsen van een verversingspomp laten opstellen, maar Gedeputeerde Staten van Gelderland konden om financiële overwegingen hier niet mee instemmen.

ZUTPHEN

Er bestaan plannen voor het afsluiten en dempen van de Cabinetshaven; de gracht van het hoornwerk buiten de Vispoort van de v.m. vesting, met het doel de lengte van de te verhogen waterkering te bekorten.

Bedoeld hoornwerk is in 1949 gedeeltelijk met een kleine overheids-subsidie gerestaureerd. Voortzetting van de restauratie is toen afgestuit op onwil van de gemeente, omdat de kosten te hoog werden geacht.

De vraag werd overwogen, of de Cabinetsgracht als "droge gracht" zou kunnen voortbestaan, welke vraag echter ontkennend moest worden beantwoord.

Het laatst werd over deze kwestie op 12 september 1957, een brief gericht aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen

Het dagelijks bestuur besloot ter kennis van de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk te brengen dat naar het oordeel van de Stichting de belangen van Monumentenzorg en Recreatie (watersport) parallel lopen en beide dus gebaat zijn met het openhouden van de Cabinetsgracht. Verder werd de betekenis van het door Coehoorn in 1701 verbeterd Hoornwerk, nog eens onderstreept. Voornoemde Minister heeft daarna, conform ons advies aan Monumentenzorg, het gemeentebestuur medegedeeld dat hij prijs stelt op het behoud van de Cabinetsgracht.

U T R E C H T

RUIGENHOEK (FORT)

Plannen om in dit v.m. fort van de N.H.W. enkele loodsen te bouwen zijn voorlopig opgeschort, dankzij het weigeren van een bouwvergunning aan de Dienst der Genie, door het gemeentebestuur van Maartensdijk, dat door de zwemvereniging "De Kikker" in de fortgracht een zwembad laat exploiteren.

Besprekingen over de onderhavige kwestie zijn inmiddels nog gaande tussen de E.a.I. te Utrecht, onze correspondent, de heer ir. Bardet en ons dagelijks bestuur.

GREBBELINIE

Van de begunstiger de heer J. Agema te Velp ontving het dagelijks bestuur een uitvoerig rapport over de verwaarloosde toestand van enkele werken van de Grebbelinie, o.a. van Daatselaar en Buursteeg. Zolang hiervoor geen overheidsgelden kunnen worden vrijgemaakt, is hieraan weinig te doen.

NIEUWE HOLLANDSCH WATERLINIE (FORTEN)

Een vertrouwelijk rapport over de huidige toestand van een aantal forten van de v.m. N.H.W.

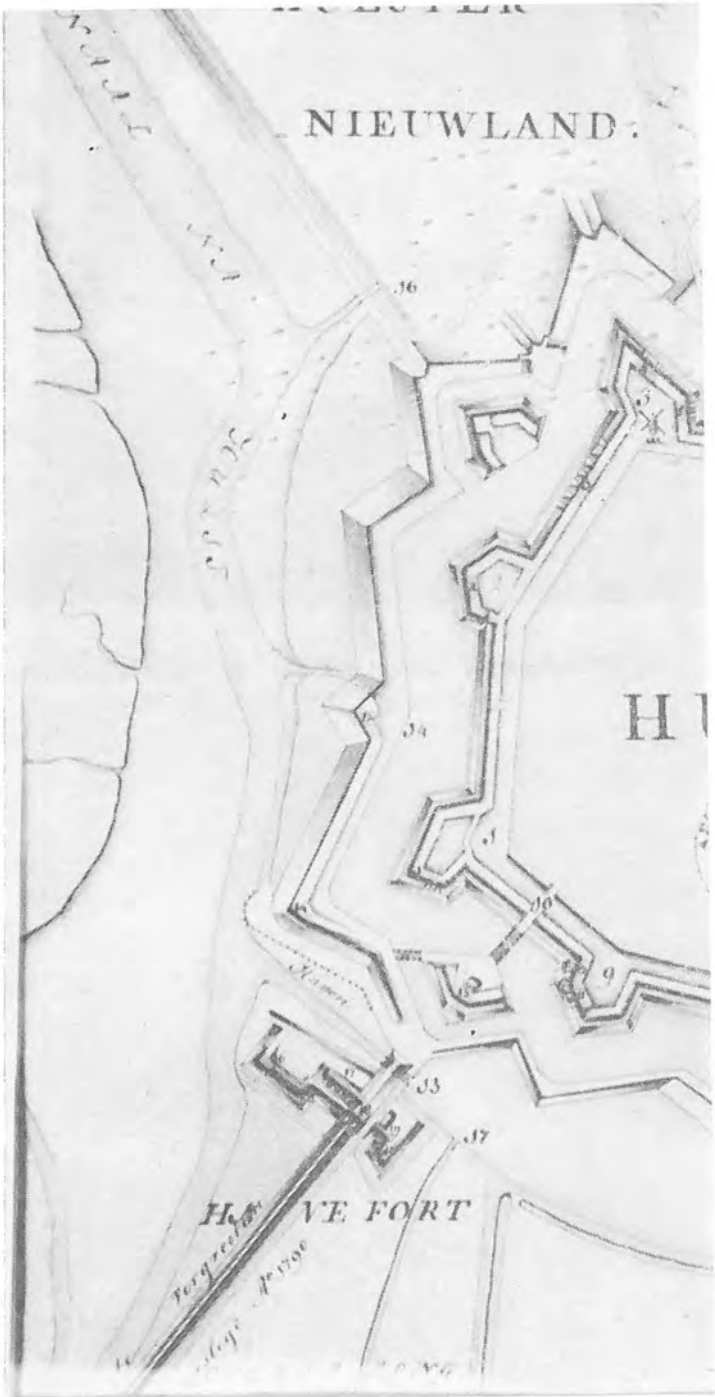
De Middeleeuwse "Dobbele Poort" te HULST 1506, weder ontgraven
1957 e. v. j. (Foto Ned. Chr. Radio Ver.)

NIEUWLAND.

H U

H. V. FORT

Terrassen
1740

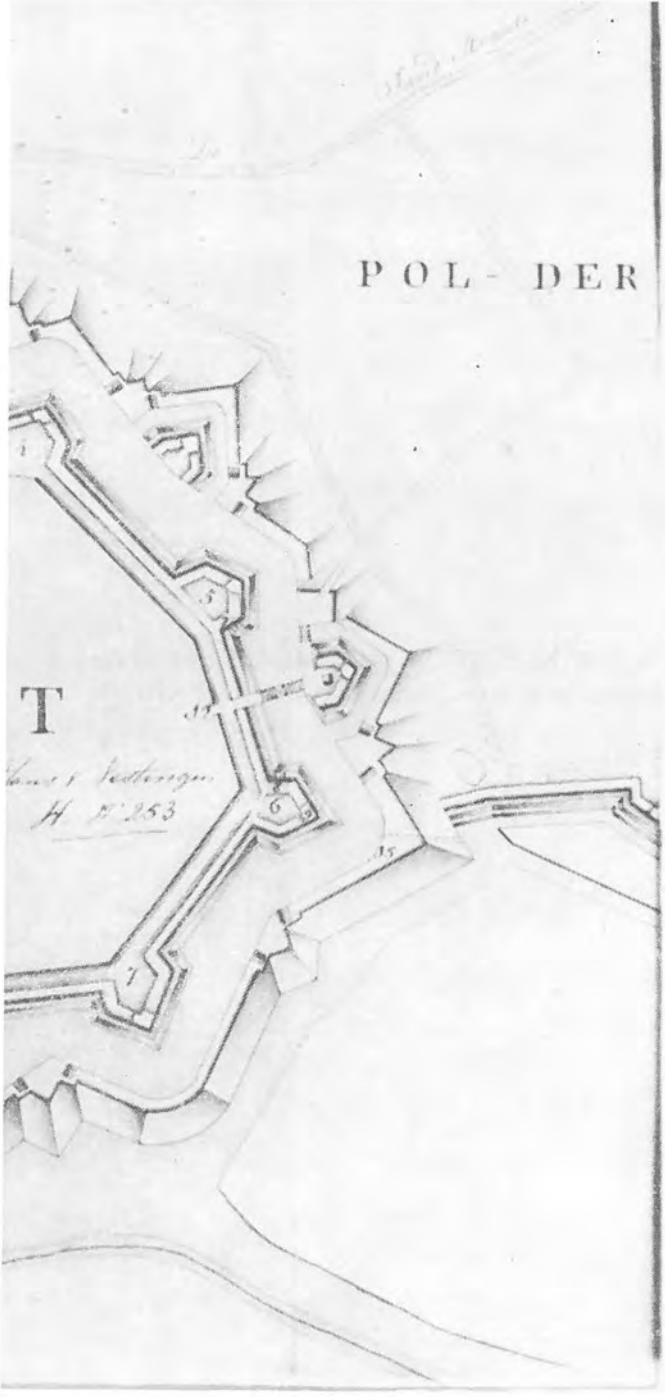

St. Janskerke

POL - DER

T

*Plan of Fortification
H. N. 253*

Dostelijke helft van de linie bij HULST, c. 1785, met de forten de Paap, Kijkuit en Zandberg. (Alg. R. A. Plans v. Vestingen H 823)

werd na kennisname doorgezonden aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

N O O R D - H O L L A N D

AMSTERDAM

In de Marnixstraat tussen de Leidsegracht en het Leidseplein werd een sleuf gegraven in verband met het vernieuwen van de riolering ter plaatse. Hierbij stuitte men op geringe diepte op metselwerk in de bodem. Dr. L. Jansen wijdde in de nummers jan. en juni van het maandblad Dienst Publieke Werken van 1961 een tweetal artikelen aan deze vondst. Het bleek namelijk dat men hier waarschijnlijk te doen had met de fundamente van de bekleedingsmuren der v.m. omwalling van Amsterdam, welke omstreeks het jaar 1665 gereed kwam. De gevonden resten zouden een deel moeten zijn geweest van het bolwerk Sloten dat ten westen van de Leidsepoort heeft gelegen en in de laatste helft van de 19de eeuw zal zijn afgebroken.

BEVERWIJK (LINIE VAN)

Grote gevaren bedreigen de nog resterende Lunetten van deze Linie, in verband met de uitbreidingsplannen van de Hoogovens. Naar aanleiding hiervan werd in overleg getreden met de Provinciale Planologische Dienst in Noord Holland.

NAARDEN

De in 1964 begonnen restauratie van de bekleedingsmuren van de vestingwallen, werd in 1965 voortgezet met de werkzaamheden aan het gedeelte tussen de Westbeer en de Pijp naast de v.m. Amsterdamse Poort. Het metselwerk aan de walmuren van dit deel van het bastion Oud Molen kwam gereed, terwijl nog gewerkt werd aan de linker hoge- en lage flank van dit bastion.

Inmiddels is begonnen aan het aangrenzende deel van de courtine Oud Molen-Nieuw Molen. Hierbij bleken de funderingspalen en kespren in dusdanige slechte staat te verkeren dat vernieuwing noodzakelijk bleek. Tegelijk is de Rijksgebouwendienst ook bezig geweest aan de bestrijding van de vocht en wateroverlast in de kazematten van bastion Turfpoort, waarin het "Vesting Museum" gevestigd is.

De gronddekking van de teruggetrokken courtine, waaronder de kazematten zijn gelegen, werd afgegraven, en het metselwerk met een hydrofaanlaag afgedekt. De aarddekking werd daarna weer opgebracht in het vereiste profiel en met gras bezaaid.

De kazematten onder de rechterface en in de saillant van het bastion, zullen op dezelfde wijze onderhanden genomen worden, na het gereedkomen van de thans lopende werkzaamheden en aan het bastion Turfpoort zal worden voortgegaan.

Tevens wordt overwogen bij de restauratie van dit deel van de vesting, ook de "Kippenbrug", reeds voor jaren geleden een vestingbouwkundig "monstrum" genoemd, af te breken, waardoor het gehele bastion Turfpoort, dan pas voldoende afsluitbaar, als "Vestingmuseum" kan worden ingericht.

Gedurende de langdurige afwezigheid van de correspondent van de Stichting voor de vesting Naarden, werd deze functie waargenomen door de penningmeester van de Stichting, jhr. ir. Six van Wimmenum.

Blijkens het jaarverslag van de "Stichting Vrienden van de Vesting Naarden", mocht het "Vestingmuseum" zich ook weer in 1965 verheugen in een stijgende belangstelling.

Niettegenstaande de ongunstige weersomstandigheden in de zomer van 1965 steeg het aantal bezoekers tot 9891.

Door schenkingen en bruikleen kon de inventaris belangrijk worden uitgebreid. Door

van een hoeveelheid kanonlopen zal het straks mogelijk zijn, op verschillende plaatsen, de bastions Turfpoort en Nieuw Molen weer te kunnen bewapenen. Dank zij de activiteit van de leider van het museum, de heer E.D. van Wijngaarden, zal hierdoor de historische Vesting Naarden, ook voor de recreatie, steeds meer aantrekkelijk worden.

Door de Dienst van Gemeentewerken zijn buiten de Utrechtse Poort en de uitgang bij de Burg. van Wettumweg, in de gracht schijnwerpers geplaatst, waardoor in het toeristenseizoen bij avond de vestingwallen worden verlicht.

STELLING VAN AMSTERDAM

Naar aanleiding van bekend worden van het plan van Defensie om de, in 1894 aangelegde keerdijk, ten behoeve van een eventuele inundatie in de Haarlemmermeer, af te stoten, is gebleken dat de Rijkswaterstaat zeer geïnteresseerd is in het behoud van deze dijk. Bij een onverhoopte overstroming van deze polder toch zou deze, dank zij genoemde dijk, tot de helft kunnen worden teruggebracht.

IJMUIDEN

Het zuidelijk gedeelte van het v.m. Panserfort, aan de ingang van het Noordzeekanaal, gebouwd in 1880, werd gesloopt in verband met de in uitvoering zijnde sluiswerken. Hierbij werd een marmeren gedenkplaat aangetroffen, welke hulde brengt aan wijlen Koning Willem III, die het Fort deed bouwen. Het dagelijks bestuur deed hiervan mededeling aan de Genie. Wellicht kan de gedenkplaat in het Nederlands Wapen- en Legermuseum te Leiden worden ondergebracht. Voor het eventueel bewaren en conserveren van deze steen is o.a. nog overleg gaande met het gemeentebestuur van Velsen.

BRIELLE

Bij vernieuwing kwam weer naar voren dat de Gemeente er niet over kan denken om ook het westelijk deel van de wallen der v.m. vesting van het Rijk over te nemen. In verband met de vrij hoge onderhoudskosten welke elk jaar weer opnieuw op de gemeentekas zouden komen te drukken, wordt deze overname onmogelijk geacht. Zoals bekend, zijn de oostelijke wallen wel in eigendom bij de Gemeente. Voor de hierin liggende, bouwvallig rakende Kaai-Poort, is een restauratieplan gereed gekomen.

GORINCHEM

Vernomen werd dat de Rijkswaterstaat voornemens is de beer aan het Paardenwater op te offeren ten behoeve van de aanleg van een nieuw sluizencomplex ter verbetering van de afwatering van de Linge op de Merwede. De afwatering via het kanaal van Steenenhoek is niet meer voldoende, nu de normalisering van de Linge meer water afvoert dan voorheen het geval was. De zgn. waaiersluis van Ceelen heeft een onvoldoende doorlaatcapaciteit. De bouw van een duiker nabij de beer moet hier uitkomst bieden. Technisch gezien is dit inderdaad de meest aangewezen plaats. De aangelegenheid werd aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg ter verdere behandeling overgedragen.

Het Gemeentebestuur heeft de wens te kennen gegeven een brug te laten bouwen van de wal naar het voormalige filtergebouw aan de z.g. Vissersdijk. Dit gebouw zal als opslagplaats voor gemeentematerialen dienst moeten gaan doen en de toegang van de wal af moet worden verruimd. Aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg werd geantwoord dat het dagelijks bestuur de verbinding wal/filtergebouw liever

wil zien tot stand gebracht.

Z E E L A N D

RAMMEKENS (FORT)

Reeds eerder (zie Jaarv. 1964/15) is geweest op de steeds meer afbrokkelende buitenmuren van het "Oude Kasteel Zeeburg", de kern van Fort Rammekens. Onze begunstiger, de heer J.P. van Wijk te Amsterdam, die veel belangstelling voor deze midden-16de eeuwse sterkte aan de dag legt en het fort niet lang geleden had bezocht, bood aan om in zijn vakantie persoonlijk, metterdaad te willen meehelpen aan het herstel van de muren.

Deze zeer gewaardeerde gedachte werd door het dagelijks bestuur, via Monumentenzorg, aan de Rijksgebouwendienst doorgegeven.

Wij hopen dat deze geste van een liefhebber van de oude vestingwerken in ons land, bij de betrokken autoriteiten eens de ogen moge doen opengaan voor het angstig voortgaande verval van dit unieke voorbeeld van vroeg 16de eeuwse vestingbouw in ons land.

De championkweker, die voor zijn bedrijf het oude kasteel in huur heeft, ontving van het Districtshoofd van de Rijksgebouwendienst te Middelburg de schriftelijke mededeling dat de volgens geruchten in de maak zijnde plannen, op de binnenplaats van het fort een propaan-gastank van 5000 liter inhoud te plaatsen, geen doorgang zullen kunnen vinden omdat het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen daar sterk tegen gekant is. Het dagelijks bestuur heeft hiervan met instemming kennis genomen.

SLUIS

Het gemeentebestuur heeft aan de Stichting gegevens gevraagd over de poortruïne in de Westbatterij (Westpoort-ruïne-Brugse-poort). In 1961 was deze zaak ook aan de orde en stel-

naar de geschiedenis en vormgeving van de poort welke daar gestaan heeft, echter zonder tot een bevredigend resultaat te zijn gekomen. Voor de conservering van de poortruïne zal het wenselijk zijn, graafwerk te doen verrichten. Het dagelijks bestuur heeft daarom aan het gemeentebestuur geadviseerd zich te wenden tot de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek te Amersfoort.

IJZENDIJKKE

De Koninklijke Ned. Heide Maatschappij heeft, na ingewonnen advies van onze Stichting, in opdracht van het gemeentebestuur een beplantingsplan samengesteld voor het gerestaureerde ravelijn aldaar.

N O O R D - B R A B A N T

CRÉVECOEUR (FORT)

Het dagelijks bestuur kreeg kennis van plannen om de toegangsweg tot het fort, welke begint bij het oude glacis, te verbreden. Het fort is nog in gebruik bij Defensie. Ons hoofdbestuurslid, de Kolonel W.F.K. Engelbrecht, heeft deze zaak in de vergadering van het Hoofdbestuur ter sprake gebracht.

GEERTRUIDENBERG

Teneinde de langs de Lunet aan de Donge, te Raamsdonk, lopende Rijksweg nr. 27, ter plaatse van de Saillant van dit werk, van parkeerstroken te kunnen voorzien, heeft de Rijkswaterstaat aan de Dienst der Domeinen verzocht, deze plaats in eigendom te mogen verkrijgen, met het doel haar te egaliseren. Het dagelijks bestuur heeft gemeend stelling te moeten nemen tegen deze afknabbelingspolitiek, welke voor het behoud van dit historisch vestingwerk niet van gevaar ontbloomt is.

Volgens bericht van het Gemeentebestuur aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, heeft de gemeente de taluds van de vestinggrachten over een lengte van 5 km moeten versterken. In de oeververdediging waren n.l. verzakkingen ontstaan als gevolg van de bij harde wind optredende waterslag.

GRAVE

Van de in het jaarv. 1964/27 gemelde ontgraving van een stuk bekledingsmuur van het v.m. bastion Hartenaas werden, door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tekeningen gemaakt die ons werden aangeboden voor het archief.

'S-HERTOGENBOSCH

Ons hoofdbestuurslid, de heer J.L.H.A. Antoni organiseert sedert 1955 jaarlijks, op Konin-ginnedag, een stadswandeling langs de resten der v.m. vestingwerken van de stad.

Een initiatief dat ook in andere v.m. vestingsteden navolging verdient.

Op voorstel van de ontwerper werd een exemplaar van het programma hiervoor toegezonden aan de besturen van "WILLEMSTAD VOORUIT", de "STICHTING VRIENDEN VAN DE VESTING NAARDEN" en de secretaris van de gemeente VEERE.

Ook Brielle, Hellevoetsluis, Hulst, Den Helder, Sluis, Heusden, Maastricht e.a. zouden zoiets kunnen organiseren.

Naar aanleiding van het bericht dat de z.g. Citadelkazerne door Defensie zou worden afgestoten, heeft het dagelijks bestuur de Inspecteur der Domeinen er op gewezen dat deze kazerne is gelegen in de historisch en vestingbouwkundig belangrijke sterkte "Papenbril", waarvan nog vier van de vijf bastions in wezen zijn.

Bij eventuele vervreemding of in gebruikgeving zag de Stichting gaarne de bepaling gesteld, dat de Citadel niet mag worden gewij-

Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk.
Dit is schriftelijk ter kennis gebracht van
de betrokken Inspecteur der Domeinen.

HEUSDEN

Ter plaatse is opgericht de "Stichting Streek-
museum Heusden". De "Stichting V.V.V. voor
Heusden en Omstreken" zoekt met ons contact,
door toe te treden als Donateur van "Menno
van Coehoorn".

Aan het Gemeentebestuur werd, ter zake van
de aanleg van de ontworpen jachthaven, gead-
viseerd toestemming te vragen aan de Minister
van O.K.W.

De voorzitter woonde de bijeenkomst bij, waar-
in het, per 31 mei 1965 door de Gemeenteraad
aangenomen saneringsplan voor de binnenstad
werd toegelicht door de ontwerpers van het
plan, de architecten Zuiderhoek en Peetom.
Dit plan laat de vestingwerken ongemoeid.

Inmiddels is van het Gemeentebestuur ter be-
oordeling ontvangen een nieuw plan voor de
aanleg van een watersportcentrum in de be-
staande vluchthaven, die daartoe van het
Rijk zal worden overgenomen.

Onderhandelingen hierover zijn nog gaande.

STEURGAT (v.m. FORT)

Dit in 1884 gebouwde fort is thans door De-
fensie afgestoten en gaat waarschijnlijk over
naar de Rijkswaterstaat. De wallen van het
fort zijn reeds eerder geëgaliseerd, maar de
gracht is nog aanwezig alsmede de binnen deze
gracht liggende bomvrije kazerne.

WILLEMSTAD

In de zomer van 1965 vierde de gemeente Wil-
lemstad haar 400-jarig bestaan. De heren L.J.
Spanjaerdts Speckman en W.H. Schukking namen
op verzoek zitting in het Ere-comité. doch

ting te vertegenwoordigen op de officiële feestdag, aangezien deze samenviel met de "EXCURSIE 1965"

Het comité "Willemstad 400 jaar", had het voornemen om op de wallen een aantal kanonnen te plaatsen, met de bedoeling deze ná de plaatsing aan de Stichting over te dragen. Het dagelijks bestuur had hiertegen in beginsel geen bezwaar. Over de plaats waar deze vuurmonden zouden moeten staan wilde het zich echter eerst bezinnen en aan het Ned. Leger- en Wapenmuseum advies vragen betreffende de vorm van de te maken affuiten. De penningmeester moest ontraden in de kosten van een en ander bij te dragen, in verband met de toestand der financiën; op de rekening van Willemstad is n.l. een vrij aanzienlijk tekort ontstaan.

Nadat de Directeur van het Legermuseum, ten aanzien van de te maken affuiten (in beton en groen geschilderd) had geadviseerd en de verwachting was uitgesproken dat de Dienst der Genie bij de uitvoering van een en ander behulpzaam zou zijn, meende het dagelijks bestuur geen bezwaar te moeten maken tegen het plaatsen van de kanonnen.

Een ander voorstel, in verband met het jubileum van Willemstad, kwam van de zijde van een onzer begunstigers, n.l. de heer L. Eigeman te Utrecht, een oud-inwoner van Willemstad. Deze heer bood aan, met medewerking van de Bond van Plantenhandelaren, voor een extra beplanting van de wallen, een hoeveelheid coniferen en sierheesters aan te bieden. Hoewel zeer erkentelijk voor de goede bedoelingen van de heer Eigeman, meende het dagelijks bestuur, na het advies van de heer ir. G.A. Overdijkink, lid van het Hoofdbestuur, te hebben ingewonnen, niet op de aanbieding te mogen ingaan. Plantsoenen met heesters en rotstuinen behoren op de wallen en bastions van een vesting niet thuis. Ook zou het onderhoud van een dergelijke be-

planting jaarlijks een f 20.000 moeten kosten. Aan de heer Eigeman werd medegedeeld dat het karakter van de vesting bomen en doornhagen vraagt, iepen en eiken, notebomen voor geweerkolven, populieren en essen, alsmede doornhagen als hindernis aan de voet van de aarden wallen.

De Erfpacht

Tengevolge van de personeelwisselingen aan het Departement, heeft de procedure van de verlenging der ERFPACT grote vertraging ondervonden, waardoor diverse vergunningen niet door de Stichting, doch door de Dienst der Domeinen (eigenaar) moesten worden verstrekt.

Waterstaat

B. en W. hebben doen weten dat in het kader van de aanpassing aan de Deltawerken een plan wordt uitgewerkt ter beheersing van de waterstand in de sloten binnen de wallen. Daartoe wordt de bouw van een gemaaltje overwogen met een persleiding, welke door het terrein van de erfpacht zal gaan. Volgens de overgelegde tekening komt het gemaaltje over de binnengracht te staan. Aan de Dienst der Domeinen werd bericht dat tegen de bouw van het gemaal geen bezwaren onzerzijds bestaan, mits het gebouwtje t.z.t. met wat bomen wordt gemaskeerd. Voor de noodzakelijk geachte uitbaggering van de buitengrachten zal de eerstkomende jaren een memoriepost op de begroting van kosten van het object Willemstad moeten worden geplaatst.

Vergunningen

In overleg met het dagelijks bestuur en in afwachting van de goedkeuring van de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, is door de Dienst der Domeinen aan de Padvindere-Organisatie te Willemstad vergunning verleend, gebruik te maken van bastion VII en de daarin liggende gebouwen. Tevens

een houten clubhuisje te bouwen, onder de voorwaarden:

1. Aan het bastion niets te wijzigen zonder voorkennis van de Stichting;
2. dat in het bastion te bouwen "Honk" niet naar buiten zichtbaar is;
3. dat het "Meisjeshonk" aan de Kleine Singel door de Dienst der Domeinen is goedgekeurd en
4. dat over de betaling van het herstel van eventueel aangebrachte schade, geen misverstanden kunnen ontstaan.

Subsidie

Opnieuw is in 1965 aan het Gemeentebestuur een subsidie gevraagd, dat in beginsel werd toegestaan.

Dit verlenen van een subsidie door de Gemeente werd echter afhankelijk gesteld van de omstandigheid of het fonds voor het onderhoud van de vestingwerken een nadelig saldo vertoont.

In een schrijven van 29 april 1960, is aan de Minister van O.K.W. bericht dat voor het onderhoud van de vestingwerken van Willemstad meer geld nodig was en werd gevraagd de subsidie van f 7.000 te willen verhogen tot een bedrag van f 9.000. Door gebrek aan werkrachten kon eerst met een bedrag van f 7.000 worden volstaan. Nu deze echter weer kunnen worden aangetrokken, werd aan de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, onder herinnering aan de brief van 1960, gevraagd het subsidie thans op f 9.000 te willen vaststellen.

Onderhoud van de wallen

Bij een inspectie van de wallen door het dagelijks bestuur, is gebleken, dat er noodzakelijk gepland dient te worden.

De correspondent, de heer W. Maris, zou graag aan de buitenvoet van de wal een doornhaag zien aangelegd.

Het dagelijks bestuur besloot eerst het ad-

vies hierover te vragen van de heer ir. G.A. Overdijkink, in verband met de kosten van onderhoud. Daarna zal worden overwogen om door Staatsbosbeheer een beplantingsplan te doen opmaken.

WOUDRICHEM

Het dagelijks bestuur meende geen bezwaar te moeten maken tegen de verkoop door het Rijk aan de Gemeente, van een stuk grond waarop vroeger de "Batterij in de Postweide" heeft gelegen; thans een heuveltje met rondom bomen. De Gemeente wil hierop een ambtswoning voor de Burgemeester laten bouwen.

De Vereniging voor vreemdelingenverkeer heeft in een brief gewezen op de verwaarloosde staat waarin de vestingwerken thans verkeren. De Dienst der Domeinen heeft schijnbaar geen geld beschikbaar om een behoorlijk onderhoud te waarborgen. Door het dagelijks bestuur werd contact met de Burgemeester gezocht. Hierbij kwam het volgende aan het licht. De wallen, eigendom van Domeinen, zijn verhuurd en worden door koeien beweide, meestal jong vee, dat de taluds zeer beschadigt. Het onderhoud laat veel te wensen over. De Gemeente wil de wallen wel in eigendom overnemen, mits deze te voren in redelijke staat worden gebracht. Als enige oplossing wordt gezien dat de wallen aan de Gemeente worden overgedragen en deze, met subsidie van het Rijk, worden gerestaureerd.

Ook te Woudrichem bestaan plannen voor de aanleg van een jachthaven. In overleg met de Kon. Ned. Heidemij., meent men hiervoor een plaats in de v.m. vestinggracht te kunnen vinden. Monumentenzorg is van een en ander op de hoogte gesteld.

L I M B U R G

SITTARD

Na een bezoek van een der leden van het dagelijks bestuur aan de plaats, de z.g. Schiefbaan, waar de Gemeente Sittard haar nieuwe stadhuis wil bouwen, werd aan Monumentenzorg geadviseerd, geen bezwaar te maken tegen de desbetreffende aanvraag van het gemeentebestuur aan de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. De Rijksdienst voor de Monumentenzorg heeft hierop de Staatssecretaris van O.K.W. in overweging gegeven geen bezwaar tegen de voorgestelde afgraving aan de Schiefbaan, ten behoeve van de voorgenomen stadhuisbouw in te brengen.

MAASTRICHT

In het begin van het jaar kwam het plan tot herstel van de zeer ruïneuze bekledingsmuren van het v.m. bastion Waldeck gereed. Kort daarna is door de gemeente een begin gemaakt met de uitvoering van het plan.

Blijkens mededeling hierover in het jaarverslag 1964/31, werd ter beoordeling aan het dagelijks bestuur aangeboden een plan voor de restauratie van de Hoge Fronten, opge maakt door een gemeente-instantie te Maastricht. Onze correspondent ter plaatse, de heer L. Morreau, heeft op verzoek van het dagelijks bestuur, op dit plan een uitvoerig commentaar geleverd.

Aangezien, volgens een begeleidende mededeling van het bestuur der gemeente Maastricht, het nog wel een geruime tijd zal duren eer, in verband met de financiële mogelijkheden, met de werkzaamheden aan dit veel omvattende restauratieobject zal kunnen worden begonnen, besloot het dagelijks bestuur de behandeling van het rapport Morreau eerst in het komende jaar (1966) ter hand te nemen.

Door een wat al te vlotte voortvarendheid van de aannemer van een nieuwbouw in het z.g. Stokstraatkwartier, ging helaas het restant van een oude muurtoren door afbraak verloren. De afbraak voltrok zich zo snel dat ingrijpen door Monumentenzorg niet meer mocht baten. De tijdige waarschuwing van onze correspondent ten spijt, stonden Monumentenzorg en onze Stichting, jammer genoeg, voor een volongen feit.

Door het dempen van het kanaal naar Luik, zal de situatie nabij de z.g. O.L. Vrouwewal, een op de Helpoort aansluitende Middeleeuwse vestingmuur aan de rivierzijde, een ingrijpende wijziging ondergaan. Aan het gemeentebestuur zijn inmiddels van onze zijde enkele wensen kenbaar gemaakt betreffende de verzorging der zich in deze omgeving bevindende historische vestingsrestanten. Als antwoord op een desbetreffende vraag, aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, werd door ons vernomen dat de wijziging van de situatie nabij voornoemde vestingwal nog in studie is bij de rayon-architect van deze Dienst.

Ten aanzien van het v.m. Fort St. Pieter, rapporteerde onze correspondent, de heer L. Morreau, dat de toestand van het fort weliswaar niet alarmerend is, doch dat enige consoliderings-werkzaamheden zeker gewenst zijn. Vooral is nodig maatregelen te treffen tegen het afstorten van metselwerk, vooral in verband met eventuele persoonlijke ongelukken.

De Kastanjelaan, de toegangsweg tot het Fort Koning Willem I, is de nog zo goed als intact zijnde v.m. gemeenschapsweg tussen de oude vesting Maastricht en genoemd fort. De langs deze weg staande kastanjabomen, een 60 in getal, verkeren in een zeer slechte staat en vormen bij eventuele stormen een gevaar van omwaaien. Daarom wilde de gemeente deze bomen laten kappen.

De Stichting kan hier natuurlijk...

tegen hebben; wel adviseerde het dagelijks bestuur in een schrijven aan het gemeentebestuur, om de beplanting langs deze historische gemeenschapsweg in de oude vorm te doen vernieuwen.

Overigens moet worden geconstateerd dat het v.m. Fort Willem I langzamerhand geheel door de nieuwe woonwijken wordt ingeklemd, hetgeen een reden te meer is om het behoud van fort en toegangsweg te bepleiten.

BESLUIT

Overeenkomstig het gestelde in artikel 2 van het Huishoudelijk Reglement, wordt dit jaarverslag, na door het dagelijks bestuur te zijn goedgekeurd, het hoofdbestuur in zijn jaarlijkse vergadering aangeboden.

Moge de verspreiding van dit jaarverslag bevorderlijk zijn aan het in bredere kring meer bekend raken met de doelstellingen van de Stichting.

OEGSTGEEST, april 1966.

de secretaris,
C.A. de Bruijn

Goedgekeurd door het dagelijks bestuur in zijn vergadering van 1 april 1966

L.J. Spanjaerdts Speckman	Voorzitter
ir. Ch.C. van der Vlis	Ondervoorzitter
C.A. de Bruijn	Secretaris
mr. P.J. van der Mark	Adj. Secretaris
jhr. ir. Six van Wimmenum	Penningmeester
W.H. Schukking	Adviseur

B I J L A G E N

I. ADRESLIJST

Dagelijks Bestuur

Voorzitter

L.J. Spanjaerdt Speckman, Van Stienhovenstraat
13, 's-Gravenhage, Telefoon
070-245135

Ondervoorzitter

ir. Ch.C. v.d. Vlis, Anna van Burenlaan 59,
Haarlem (Z), Telefoon
02500-83806

Secretaris

C.A. de Bruijn, M.H. Tromplaan 218, Oegstgeest
Telefoon 01710-50184

Adj.Secretaris

mr. P.J. v.d. Mark, De Poorterstraat 22,
's-Gravenhage, Telefoon 070-
240315

Penningmeester

jhr. ir. Six van Wimmenum, Wally Moesweg 1,
Laren (N.H.), Telefoon
02953-2077

Adviseur

W.H. Schukking, Van Alkemadelaan 350,
"Duinwijck" 112 c, Telefoon
070-240875

Adres vergader- en archiefruimte:

Rijksgebouwendienst, Pres. Kennedylaan 7 te
's-Gravenhage, Kamer S 7, Tel. 070-614221.

De postgirorekening van de Stichting is:
nummer 63844 te Oegstgeest.

Hoofdbestuur

J.L.H.A. Antoni (a)	Bond Heemschut	Rondeweg 13 Vught (N.B.)
ir. S. Herweijer (d)	Cultuur Techn. Dienst	Maliebaan 21 Utrecht
P.B. Bouman (b)	Gem Willemstad	Kon. Wilhelmina- laan 8 Willemstad (N.B.)
ir. J. Ligthart (d)	Kon. Inst. v. Ingenieurs	Prinsessegracht 23 's-Gravenhage
ir. R. Meischke (c)	Kon. Ned. Oudh. Bond	Lohengrinstraat 22 's-Gravenhage
J.D. Backer (a)	Kon. Ned. Toeris- tenbond	Duinvoetlaan 18 Wassenaar
W.F.K. Engelbrecht (a)	Ministerie van Defensie	Willem van Oran- jelaan 11 Breda
ir. G. Memelink (d)	Kon. Ned. Heide Maatschappij	v. Ostadestraat 6 Arnhem
H.K. Duhoux (c)	Kon. Ned. Inst. v. d. Ruimtelijke Ordening	Merulaweg 9 Rotterdam
C.J.A. Wijnacndts (d)	Ned. Ver. tot bescherming van vogels	Van Heutzstraat 62 's-Gravenhage
ir. R. Hotke (c)	Rijksdienst voor de Monumentenzorg	Ary Scheffer- straat 11 's-Gravenhage
mr. J. Vink (d)	Rijksdienst voor Nat. Plan	Lange Voorhout 19 's-Gravenhage
A.C. Paardekooper (c)	Stichting het Ned. Legermuseum, Gen. Hoefer	Pesthuislaan 7 Leiden
ir. J. Loeff (c)	Ver. tot behoud v. natuurmonumenten	Oud-Loosdrechtse dijk 17 Loosdrecht
J.M. Haga (c)	Ver. Hendrick de Keyser	Stadionweg 29 Amsterdam (Z.)
A. Bicker Caarten (c)	Ver. de Hollandsche Molen	Maredijk 23 Leiden
mr. J.Th. Bonnerman (c) ss	Stad en Lande van Gooiland	Van Bommellaan 2 Wassenaar
ir. J.J.M. Aangenendt (f)		Eachmanstraat 13 's-Gravenhage
H. Bakker (f)		Nassaulaan 39 Alkmaar
dr. J. Belonje (f)		Beethovenlaan 7 Naarden
N.J.C. Cramcr (f)		Parklaan 51 Haarlem
L.J. de Lagh (f)		Prins Bernhard- laan 57 Ede
- A.H. Mohr (f)		Schubertlaan 10 Bilthoven
ir. G.A. Overdijkink (f)		Landrestraat 299 's-Gravenhage
dr. W.J.A. Visser (f)		

ir. H. Weezeman (f)

J.J. de Wolf

E.D. van Wijngaarden (f)

mr. H.E. Phaff (f)

R.J. Benthem (f)

Jul. van Stol-
berglaan 478
's-Gravenhage
Burnierstraat 5
's-Gravenhage
Gansoordstraat
52
Naarden
Joh. Verhulst-
weg 58
Bloemendaal
Prof. Reinwandt-
laan 23
Utrecht

(a - f, zie Art. 5 van de Statuten).

CORRESPONDENTEN

ir J.D.M. Bardet	Jaffastraat 27 Utrecht	De prov. Utrecht de Nederbetuwe c. a. de Grebbe- linie en de Oude Holl. Water- linie
dr. J. Belonje	Nassaulaan 39 Alkmaar	Noordholland benoorden het Noordzeekanaal Drente
mr. G.A. Bontekoe	't Oost 56 Oosterwolde (Friesl.)	Vesting Naarden
C.A. de Bruijn	M.H. Trompstraat 218 Oegstgeest	Noordbrabant behalve Willem- stad
R.J.G.W. van Hasselt	Molenstraat 8 Roosendaal	Brielle en Hellevoetsluis Walcheren
J. Klok	Gem. Archivaris Brielle	Overijssel
Mevr. mr. C. Meijer- Kannegieter	Oude Vlissingse weg 58 Middelburg	Willemsstad
A.A.C. Maaskant	Doornweg 47 Zwollerkespel	De prov. Groningen
W. Maris J. Azn.	Achterstraat 20 Willemstad (N.B.)	West-Zeeuws- Vlaanderen
mr. G. Overdiep	Petrus Campersingel 245 Groningen	Zuid-Limburg
J.J. Rosseel	Markt 19 Aardenburg	Cost Zeeuws- Vlaanderen
L.J. Morreau	Prins Bisschopsingel 11 Maastricht	Gelderland v.w.b., de Veluwezoom, de Graafschap, de Lijmers en de Overhetuwe
R. Slock	Stationsstraat 22 Sas van Gent	
H. Stam	Eusebiusbinnensingel 23 Arnhem	

mr. Stan Smeets	Wilhelminastraat 47	Het land van
	Weert (L.)	Weert
jr. E.C. Storm van	Harlingerstraatweg	Friesland
's Gravesande	29	
	Leeuwarden	
ir. Ch. C. van der Vliet	Anne v. Burenlaan	Noord-Holland
	59	bezuiden het
	Haarlem (Z.)	Noordzeekanaal
		behalve Naarden

II. COURANTENKNIPSEL ARCHIEF (vervolg)

- 500 PARAMARIBO Fort Zeelandia. (Verhaal),
uit: Ons Leger jan. 1965
- 501 Defensie ruimt op, uit: de Volkskrant
12-12-1964
- 502 NAARDEN Vesting in wintertooi, uit: Nw.
Leidse Courant 19-1-1965
- 503 AMSTERDAM Oude stadsmuur gevonden, uit:
Maandbl. Publieke Werken jan. 1965
- 504 MAASTRICHT Jaarverslag Openb. Werken,
uit: Nw. Limburger 16-10-1963
- 505 MAASTRICHT Wijnkelder in Fort. St. Pie-
ter, uit: Nw. Limburger 24-10-1963
- 506 ZWARTSLUIS Fraaie Singelgracht niet op-
offeren voor een verkeersweg, uit:
Nieuws en Adv. Blad 13-2-1965
- 507 ZWARTSLUIS Zwartsluis en het water, uit:
? febr. 1965
- 508 NAARDEN In de vesting Naarden leeft nog
het verleden, uit: Legerkoerier Mrt. 1965
- 509 AMSTERDAM De Schreierstoren, uit: De
Telegraaf, 4-3-1965
- 510 's-HERTOGENBOSCH "Geheim" Comité strijdt
voor Monumenten, uit: Alg. Handelsblad
6-3-1965
- 511 's-HERTOGENBOSCH Actiecomité bestrijdt
structuurplan, uit: De Volkskrant
20-3-1965
- 512 BOURTANGE Plannen tot behoud vesting-

- 513 PANNERDEN
NIEUWERSLUIS
RHIJNAUWEN Wie biedt er wat op zo'n
FORT?, uit: P.S. 27-3-1965
- 514 ALKMAAR Kooltuin wordt niet gedempt,
uit: ? 31-3-1965
- 515 Defensie stoot Forten af, uit: Alg.
Handelsblad 2-4-1965
- 516 MAASTRICHT Stenen des aanstoets (ver-
weerde muren in het aldenhofpark), uit:
Nw. Limburger 5-4-1965
- 517 BOURTANGE Bourtange flirt met het ver-
leden, uit: Alg. Dagblad 1-5-1965
- 518 BOURTANGE Bourtange-vesting zal worden
gereconstrueerd, uit: Cobouw 3-5-1965
- 519 SIMON STEVIN Een groot Nederlander van
Belgische afkomst, uit: De Posthoorn
13-5-1965
- 520 WILLEMSTAD Feest 400 jaar, uit: Alg.
Dagblad 29-5-1965
- 521 WESTERVOORT (fort) Wat wordt er van het
Fort?, uit: Arnhemse Courant 9-6-1965
- 522 's-HERTOGENBOSCH Muur bastion Oranje
wordt gerestaureerd, uit: Brab. Dagblad
15-6-1965
- 523 's-HERTOGENBOSCH Den Bosch staat voor
een weergeloze flater, uit: Alg. Dag-
blad 18-5-1965
- 524 ST. ANDRIES (Oud) Steenfabriek in Ros-
sum wint procedure tegen Gelderse Ged.
Staten, uit: Cobouw 21-6-1965
- 525 OOLTGENSPLAAT (fort) Recreatie in Fort
Prins Frederik, uit: Cobouw 22-6-1965
- 526 WIELEN Schans bij Wielen zal nu verdwij-
nen, uit: Leeuwarder Courant 26-6-1965

- 527 WIELEN Houtresten van de schans gevonden uit: Leew. Courant 1-7-1965
- 528 AMSTERDAM Nog eens de Stadsmuur, uit: Werk in Uitvoering, juni 1965
- 529 UTRECHT Beroep op de Kroon voor singeldemping, uit: ? 16-7-1965
- 530 HOOFDDIJK (fort) Botanische tuin van Universiteit Utrecht, uit: Nw. Rott. Courant 17-7-1965
- 531 UTRECHT Vlak bij Utrecht staat de Edelweiss in volle bloei (fort Hoofddijk) uit: Haagsche Courant 19-7-1965
- 532 AMSTERDAM Notities onder de Keizerskroon over stadsmuur, uit: Alg. Handelsblad, 29-7-1965
- 533 GORINCHEM Gorinchen, Arkels oude veste, uit: Sinte Barbara sept. 1965
- 534 OOLTGENSPLAAT Grote plannen...., uit: Nw. Rott. Courant 12-8-1965
- 535 BEVERWIJK (Linie) De Linie van Beverwijk, uit: SAMEN Mnbl. Hoogovens nov. 1965
- 536 VECHTEN Castellum Fectio, uit: Nw. Rott. Courant 31-8-1965
- 537 ABCOUDE Wat gaat gebeuren met Fort bij komende uitbreiding, uit: Alg. Handelsblad 8-9-1965
- 538 WIJK BIJ DUURSTEDEN Molen hersteld, uit: Nw. Rott. Courant 11-9-1965
- 539 PAMPUS V.m. Fort niet geschikt voor huisvesting studenten, uit: Alg. Handelsbl. 25-9-1965
- 540 BRAUNSCHWEIG Alte Torhäuschen
- 541 Monumentenzorg is geen boeman, uit: Alg. Dagbl. 6-10-1965

- 542 HELLEVOETSLUIS Gemeente onderweg naar
grotere dimensies, uit: Nw. Rott. Cour.
21-10-1965
- 543 MAASTRICHT Miniatuurcongres "Park en
Wal", uit: De Nw. Limburger 25-10-1965
- 544 HARDERWIJK Delen oude stadsmuur, uit:
De Volkskrant 30-10-1965
- 545 NAARDEN Kippebrug moet verdwijnen, uit:
Gooi- en Eeml. 16-11-1965
- 546 NAARDEN Stichting Vrienden van de Ves-
ting vraagt opheffing van de Kippebrug
uit: Buss. Courant 16-11-1965
- 547 LUIK (België) De Simon Stevinstichting
naar de forten van Luik, uit: De Vlaamse
Toerist 18-11-1965
- 548 MAASTRICHT Bastion, VIJF KOPPEN, met
nieuwe make-up, uit: De Nw. Limburger
27-11-1965
- 549 NAARDEN Bevolking toont geen interesse
voor sanering van Vesting, uit: Gooi-
en Eemlander 6-12-1965
- 550 De "Smallegange" vliegt weg, uit: Tele-
graaf, 21-12-1965
- 551 Had U een echt Fort gehad willen hebben?
uit: De Gelderlander 14-8-1965
- 552 STELLINF AMSTERDAM Genie-obstakel (inun-
datie-keerdijk in de Haarlemmermeer)
zal verdwijnen, uit: Telegraaf 31-8-1965
- 553 BLOKZIJL Vesting Blokzijl Monument, uit:
Telegraaf 4-9-1965
- 554 SLUIS Restauratie stadswallen, uit?
26-1-1966
- 555 GROENLO Grols glorie dateert uit de
vestingperiode, uit: Twentsche Courant
22-1-1966

III PUBLICATIES

Zolang de voorraad strekt, zijn onderstaande uitgaven verkrijgbaar, door aanvraag bij het secretariaat onder gelijktijdige storting van het bedrag op de postrekening van de Stichting, nummer 63844 te OEGSTGEEST.

Plaatwerk "De Wallen van Naarden"	f	10,--	
Plan Oud Ned. Vestingstelsel	"	0,50	
Plan Nieuw Ned. Vestingstelsel	"	0,50	
Jaarverslagen 1932-1955 per stuk	"	0,15	
idem 1956 tot heden	"	0,25	
(1960 is uitverkocht)			
Register op jaarverslagen tot 1955	"	0,10	
dr. J. Belonje "Linie van Beverwijk"	"	0,10	
mr. G. Overdiep "Het Huis Ruinen"	"	0,10	
ATLAS van historische vestingwerken in Nederland:			
Alg. Inleiding (afzonderlijk)	f	1,--	f 2,--
I. Gron.-Friesl.-Drente	"	10,50	" 15,--
Inl.			
IIa. Overijssel	"	2,50	" 4,--
IIb. Gelderland	"	3,50	" 5,--
IIIa. Utrecht	"	3,50	" 5,50
IIIb. Noord-Holland	"	5,--	" 7,--

Zij, die in hun laatste wilsbeschikking de STICHTING MENNO VAN COEHOORN willen gedenken, worden er aan herinnerd, dat de stichting gevestigd is te Amsterdam, ten kantore van Notaris mr. A.M. Benders en opgericht is op 18 april 1932.

De Stichting werd, met machtiging van de Directeur van 's Rijks belastingen te Amsterdam, d.d. 17 september 1959, nr. R. 9/821, door de Inspectie der Registratie en Successie te Amsterdam toegelaten als rechtspersoon, bedoeld in art. 24 I al. 4 der Successiewet 1956.

Het secretariaat van de Stichting is gevestigd: M.H. Tromp-
laan 218 te OEGSTGEEST.